

Bizkaia

Arrazola (Atxondo): *yoiféko ifeēr.
Arieta: *goiféko ifaēr.
Bakio: yoiféko ifeēr.
Bermeo: alβáko jsaēr.
Bolibar (Markina-Xemein): eγúnšentiko íseēr.
Busturia: *yoiféko ísaēr.
Elantxobe: yoiféko jsaēr, *alβáisaēr.
Elorrio: yoiféko jsaēr.
Errigoiti: eγúskiŷen umé, *yoiféko ifaēr.
Gamiz-Fika: **aŷyí:saēr*, *yoiféko ifaēr.
Getxo: *goiféko jsaēr.
Gizaburuaga: alβákiŷaēr, eγunšéntike íseēr.
Ibarruri (Muxika): aŷyí ífeēr.
Kortezubi: aŷyí íseēr.
Larrabetzu: eγunšéntiko ifaēr.
Lekeitio: alβáko ifaēr, *yoiféko ifaēr.
Lemoa: *yoiféko ifaēr.
Lemoiz: *alβán ifeēr, *yoiféko ifeēr.
Mañaria: *goiféko ifaēr.
M. Etxebarri: goiféko aŷyí, *goiféko ísaēr.
Mendata: máŷta, *yoiféko ifeēr.
Mungia: *yoiféko ifeēr.
Ondarroa: alβáko jsaēr, *yoiféko ifaēr.
Orozko: yoíŷaēr.
Otxandio: aŷyí ífeēr.
Sondika: yoíŷfeēr, eγunšéntiko ifeēr.
U. Etxebarri: *yoiféko ifaēr.
Zeanuri: βénuŷ, *yoiféko jsaēr.
Zeberio: *yoiféko ifeēr.
Zollo (Arrankudiaga): *yoiféko ifaēr.
Zornotza: *yoiféko ifeēr.

Araba

Aramaio: aŷyísaēr.

Gipuzkoa

Aia: yoiféko jsaēr.
Amezketza: goiféko jsaēr, *aŷyí sáēr.
Andoain: eŷtréŷa poláŷ, ísaēr aundí, *goiféko jsaēr.
Arrasate: yoiféko íseēr.
Asteasu: noŷtéko ísaēr (mark.).
Ataun: aŷyí ísaēr.
Azkoitia: eúnšéntiko íseēr.
Azpeitia: yoiféko jsaēr.
Beasain: ísaēr olaŷá (mark.).
Beizama: goiféko jsaēr.
Bergara: yoiféko jsaēr.
Donostia (Ibaeta): *yoiféko ísaēr.

Eibar: aŷyí ísaēr.
Elduain: *goiféko jsaēr.
Errezil: *yoiféko jsaēr.
Getaria: goiféko jsaēr.
Hernani: aŷyísaēr.
Hondarribia: goiféko ísaēr.
Lasarte: *aŷyí ísaēr, *goiféko ísaēr.
Legazpi: goiféko ísaēr.
Leintz Gatzaga: yoiféko jsaēr.
Mendaro: goiféko jsaēr.
Oñati: yoiféko jsaēr.
Oñati (Araotz): ísaēr aundí.
Orio: alβáko jsaēr, goiféko jsaēr, *goiféko jsaēr.
Pasaia: álβako jsaēr.
Tolosa: goiféko - ísaēr.
Urretxu: goiféko jsaēr.
Zegama: aŷyísaēr.
Zestoa (Arroa): yoiféko jsaēr.

Nafarroako Foru Komunitatea

Abaurregaina / Abaurrea Alta: mandaséa (mark.), aŷyísaēr, aŷyí ísaēr.
Alkotz: aŷyísaēr (mark.).
Aniz: aŷyísaēr.
Arbizu: goiféko ísaēr (mark.).
Beruete: yoiféko jsaēr.
Donamaria: aŷyísaēr.
Dorrao / Torrano: goiféko jsaēr.
Erratzu: aŷyísaēr.
Etxalar: aŷyísaēr.
Etxarri (Larraun): aŷyísaēr.
Eugi: aŷyísaēr.
Ezkurra: aŷyí sáēr.
Gaintza: goiféko jsaēr.
Goizueta: aŷyísaēr (mark.).
Igoa: aŷyísaēr.
Leitza: *yoiféko ísaēr, *aŷyí sáēr.
Lekaroz: aŷyí ísaēr.
Oderitz: ísaēr nauŷí, *aŷyí ísaēr.
Suarbe: idúski íseēr, *yoiféko íseēr.
Sunbilla: aŷyísaēr.
Zilbeti: goiféko jsaēr (mark.), goiféko ísaēr (mark.).
Zugarramurdi: aŷyísaēr (mark.).

Lapurdia

Ahetze: *aŷyí ísaēr.
Arrangoitze: goiféko ísaēr.
Azkaine: alβako ísaēr (mark.), *goiféko ísaēr (mark.).
Bardoze: aŷyísaēr (mark.).

Donibane Lohizune: *artísará (mark.).
Hazparne: déndari í saēr.
Hendaia: aŷyísaēr.
Itsasu: *déndariŷaēr.
Mugerre: gawisaēr.
Sara: *aŷyísaēr.
Uztaritze: *artísará.

Nafarroa Beherea

Aldude: aŷyí ísaēr.
Armendaritze: arsáŷn ísaēr, aŷyísaēr ísaēr (mark.), *déndari ísaēr.
Arnegi: aŷyísaēr.
Baigorri: aŷyísaēr.
Behorlegi: aŷyísaēr.
Bidarrai: *artísará.
Ezterenzubi: aŷyísaēr (mark.), déndari ísaēr (mark.).
Garrúze: arsáŷn í saēr (mark.).
Irisarri: arsáŷn ísaēr.
Izturitze: aŷyísaēr ísaēr (mark.), aŷyísaēr (mark.).
Jutsi: aŷyísaēr (mark.).
Landibarre: arsáŷn ísaēr (mark.), *déndariŷaēr (mark.).
Larzabale: aŷyísaēr (mark.), déndariŷaēr (mark.).
Uharte Garazi: aŷyísaēr.

Zuberoa
Altzürükü: aŷyísaēr (mark.).
Barkoxe: goiféko jsaēr (mark.).
Domintxaine: déndariŷn ísaēr (mark.).
Eskiula: aŷyísaēr (mark.), aŷyísaēr ísaēr (mark.), aŷyísaēr (mark.).
Larraine: aŷyísaēr (mark.).
Pagola: goiféko jsaēr (mark.).
Santa Grazi: aŷyísaēr (mark.).
Sohüta: déndari ísaēr (mark.).
Urdiñarbe: aŷyísaēr (mark.).
Ürrüstoi: aŷyísaēr.

Maparatzen ez diren erantzunak:

Bizkaia

Lemoiz: *goizeko izar.
Gamiz-Fika: *goizeko izar.

Gipuzkoa

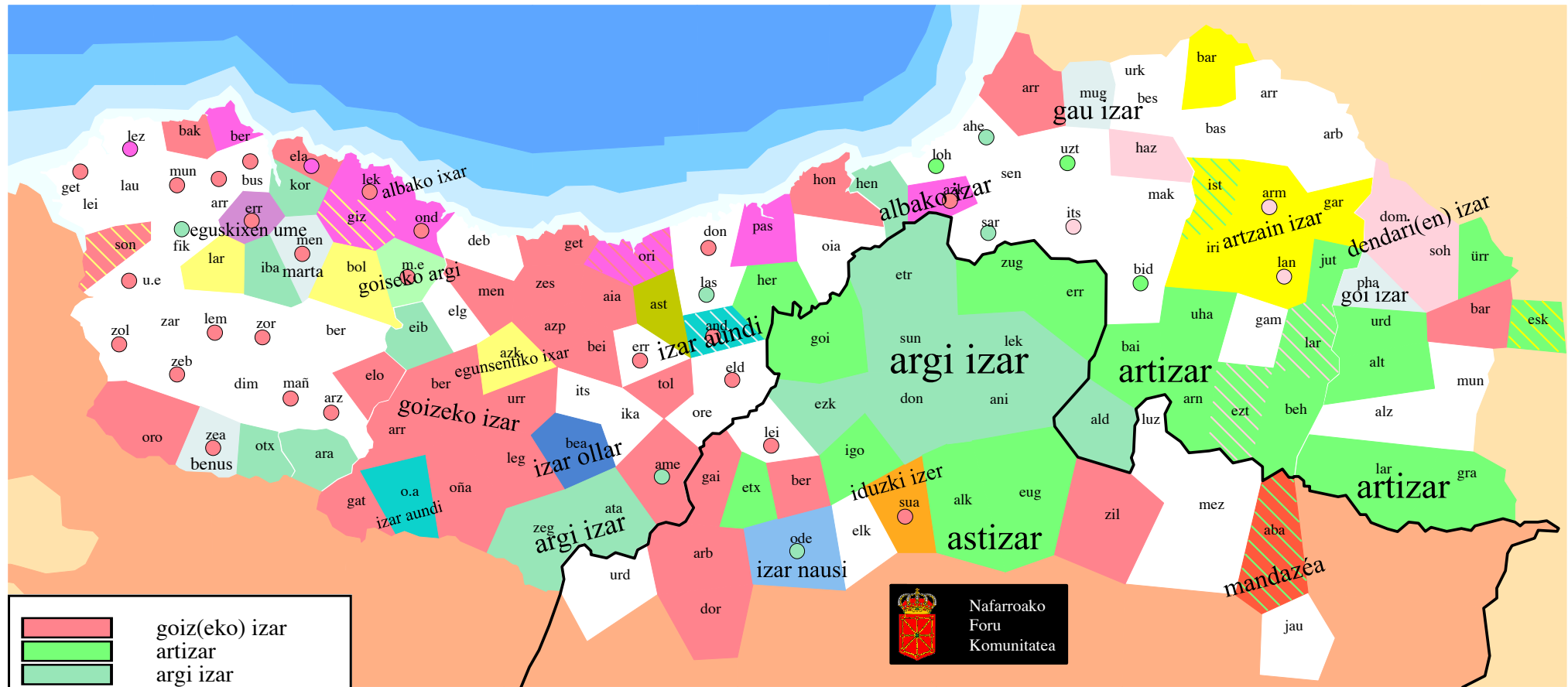
Lasarte: *goizeko izar.

Nafarroako Foru Komunitatea

Leitza: *argi izar.
Abaurregaina / Abaurrea Alta: argi izar.

210. Mapa: lucero del alba / l'Etoile du Berger / the evening star

GALDERA: 07030; ALG: 1093; ALEANR: X, 1319

	goiz(eko) izar
	artizar
	argi izar
	artzain izar
	alba(ko) izar
	dendari izar
	iduzki izer
	izar aundi
	izar ollar
	izar nausi
	norteke izar
	eguskixen ume
	mandazéa
	egunsentiko ixar
	goiseko argi
	bestelakoak

Asteasu: *norteko izar ez ote 07050 izar multzoko muturreko lehena, iparrera begira dagoena?*

Ezkio-Itsaso: *léngo lángillék, izárretatik ibiltzen zien... rélejuik étzan garáien... argi izarretík.*

Abaurregaina / Abaurrea Alta: *ordubietan ateratzen da artizarra eta orduantxe abiatzen ziren mandazainak beren lanera.*

Mugerre: *gau izar eman du, baina zalantza hau erantsiz: ezta izar hua "polaire"? Ondoko Beskoitzeko lekukoak dio gauizarra iluntzekoari esaten zaiola.*

Hazparne: *Dendariak yoa(te)n ziren leno argi gabe, ilargiekin, yosteat, ortako leembiziko argi punta, "dendariizar"...*

Ezterenzubi: *Eztakit "dendari izarra" ez ote den astiritan, astiritan, eta goizetan "artizarra".*

Barkoxe: *iduriz zalantzazko erantzuna.*

Larraine: *Ülhünian izan behar Venus den nun e beita; lehen izar hua agertü ondoan, artzañak behar kabaliak korraleztatü eta olhalat jin. (...) Lehen otso ta hartzen demboan eman behar beitzen kabalia zerratiük, entziüte badit.*

- Aipatzekoa da Andoainen *estrella polar* eta *izar aundi* bildu direla; bestalde, Larzabalen *arthaizar* eta *artizar* 'la polaire' delakoarekin identifikatu dira.
- **Bestelakoak:** marta (Mendata), benus (Zeanuri), gau izar (Mugerre), goi izar (Pagola), estrella polar (Andoain).
- "Artizar" superleman ondoko lemak bildu dira: arteizar, arthaizar, artuizer, astizar.
- "Dendari izar" superleman ondokoak: dendari izar, dendari-xaar.